

Dr. Trócsányi László
igazságügyi miniszter
Igazságügyi Minisztérium
1357 Budapest, Pf.: 2.

Tisztelt Miniszter Úr!

Mint ismeretes, 2017 januárjában lejár Sajó Andrásnak, az Emberi Jogok Európai Bírósága magyar bírójának hivatali ideje. Magyarország számára 2016. augusztus 26-ig áll nyitva a határidő arra, hogy a három bíró-jelölt listáját betérjessze az Európa Tanács Parlamenti (Tanácskozó) Közgyűléséhez.

Az Európa Tanácson belüli az utóbbi évek során vált egyre meghatározóbbá a felismerés, hogy a bíróság hitelességének és jelentőségének megőrzésében fontos szerepe van a bíróválasztás folyamatának, és ennek keretében különösen annak az eljárásnak, amelynek során az Emberi Jogok Európai Egyezményében részes államok összeállítják azon három jelölt listáját, akik közül a Közgyűlés megválasztja az adott állam bíróját.

Amint azt a Bíróság akkori elnöke, Jean-Paul Costa 2010-ben, a részes államok állandó képviselőinek címzett levelében megírta: „az államok egyértelmű kulcsszerepet játszanak abban, hogy biztosítsák: mindhárom jelölt, akinek a nevét a Parlamenti Közgyűléshez benyújtják, megfelelő kvalitásokkal rendelkeznek annak érdekében, hogy a Közgyűlés számára nyitva álljon a valódi választás lehetősége [...]”. E cél akkor érhető el, ha tisztességes és **átlátható** nemzeti [kiválasztási] eljárást alkotnak.”¹

E követelmény megvalósítására az Európa Tanács szervei több szabályzatot alkottak. A Parlamenti Közgyűlés 1646 (2009) sz. határozata előírja, hogy a **jelöltek kiválasztására irányuló tagállami folyamatnak demokratikusnak, átláthatónak és diszkrimináció-mentesnek kell lennie.**² A határozat 4.1. pontja ennek megfelelően arra kötelezi a tagállamokat, hogy **nyilvános és mindenki számára nyitva álló pályázatot írjanak ki a jelölt-aspiránsok számára** (*public and open call for candidatures*), a 4.2. pont pedig rögzíti, hogy amikor a tagállam benyújtja a listát a közgyűlésnek, a jelöltek kiválasztásának módjáról is számot kell adnia.

Az 5. pontban a közgyűlés felhívja azon tagállamokat, amelyek ezt még nem tették meg, hogy **hozzanak létre olyan állandó nemzeti kiválasztási eljárást**, amely nem veszélyezteti az Emberi Jogok Európai Bíróságának tekintélyét és hitelességét *ad hoc* jellegű, politikailag determinált megoldásokkal.

¹ <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=12764&lang=en>

² 1646 (2009) sz. határozat, 2. pont (Resolution 1646 (2009), Nomination of candidates and election of judges to the European Court of Human Rights – <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=17704&lang=en>)

A Miniszteri Bizottság útmutató³ bocsátott ki **a bírójelöltek kiválasztásának folyamatáról**, amely – többek között – a következőket tartalmazza:

- A kiválasztási eljárásnak **kiszámíthatónak** kell lennie és **előre** – akár jogszabályban, akár kiforrott joggyakorlat útján – **meghatározott szabályokon kell alapulnia**. Az eljárási szabályokat nyilvánosságra kell hozni.
- A jelölteknek szóló **felhívást széles körben nyilvánosságra kell hozni**, olyan módon, amely valószínűsíti, hogy az alkalmas jelöltek nagy többségének tudomására jusson.
- **Ésszerű időt** kell biztosítani a jelentkezések benyújtására.
- **A jelöltek kiválasztását végző testülettel szemben követelmény, hogy kiegyensúlyozott legyen az összetétele**, a tagoknak együttesen rendelkezniük kell a szükséges tárgyi ismeretekkel, és alkalmasnak kell lenniük a jelöltállításához szükséges **tiszteletnek és bizalomnak** a kivívására. Követelmény, hogy a tagokat sokféle szakmai környezetből toborozzák (azaz különféle és különböző jellegű szervezetektől érkezzenek).
- **Minden komolyan vehető jelentkezőt meg kell hallgatni** (kivéve, ha a jelentkezők nagy száma ezt lehetetlenné teszi, mely esetben elfogadható egy szűkített lista létrehozása).

Az 1646 (2009) sz. határozat 2. pontja szerint abban az esetben, Ha **a hazai kiválasztási folyamat nem volt tisztességes, átlátható és konzisztens, akkor a közgyűlés elutasíthatja a listát**.

A Magyar Helsinki Bizottság első ízben ez év februárjában fordult Önhöz az iránt érdeklődve, hogy milyen eljárásban kívánja a magyar kormány kiválasztani a jelölteket, kiír-e pályázatot az arra irányadó európa tanácsi normák szerint. E levelünkre a minisztérium azt a lakonikus választ adta, hogy a kormány ezeket a dokumentumokat is „megfontolva, kellő körültekintést követően gondoskodik majd megfelelő jelöltek állításáról”.

A Helsinki Bizottság következő, júniusi megkeresése kapcsán pedig kiderült, hogy **a kormányzat nem folytatott le előre lefektetett és megismerhető szabályok szerint megtartott, nyilvános pályázaton alapuló, átlátható kiválasztási eljárást**, hanem egy **a nyilvánosság kizárásával lezajlott, az átláthatóságot teljes mértékben nélkülöző folyamat végén**, a levélben meg nem nevezett „szakértőkkel történt konzultációt követően” **már beterjesztette a jelölti listát az Európa Tanácshoz**.

Ez az eljárás – amely minden ízében ellentétes a fent vázolt követelményekkel és azzal a szellemisséggel, amelynek jegyében ezeket megalkották – arra enged következtetni, hogy a kormányzat nem érti, vagy nem akarja érteni a bírójelöltek kiválasztási folyamat átláthatóságának jelentőségét a bíróság függetlenségének, legitimitásának, illetve döntései minőségének és hitelességének vonatkozásában.

Erre vonatkozó tájékoztatás hiányában **nem tudhatjuk, kik a jelöltek, alkalmasságukról nem tudunk és nem is kívánunk állást foglalni. A kiválasztási eljárás átláthatósága azonban önmagában érték**. Amennyiben az eljárás lefolytatása során a kormányzat figyelmen kívül hagyja a 2009 óta megalkotott európa tanácsi normákat, úgy az a jelöltek hitelességét is csorbitja függetlenül attól, hogy egyébként megfelelnek-e a pozíció által támasztott követelményeknek.

Tisztelt Miniszter Úr!

A fentiekre tekintettel az alulírott civilszervezetek nevében **arra kérjük, hogy vonja vissza a benyújtott listát, és a megszabott határidőig rendelkezésre álló két hónapot kihasználva alkosson nyilvános szabályzatot a jelöltállítás folyamatra nézve, írjon ki nyilvános pályázatot a pozíció betöltésére, és ennek alapján terjessze fel a kormánynak döntésre a javasolt jelöltek listáját**.

³ CM(2012)40-final, Guidelines[1] of the Committee of Ministers on the selection of candidates for the post of judge at the European Court of Human Rights, 2012. március 29., https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805cb1ac

Ha nem így tesz, azt kockáztatja, hogy az 1646 (2009) sz. határozat 2. pontja alapján **a Parlamenti Közgyűlés elutasítja a magyar listát**, jelentős presztízsveszteséget okozva országunknak, és akadályozva az Emberi Jogok Európai Bírósága elé kerülő fontos emberi jogi panaszok időszerű elbírálását.

Budapest, 2016. június 24.

Tisztelettel:

Az aláírók nevében: dr. Kádár András Kristóf

Aláírók:

- Amnesty International Magyarország – Jeney Orsolya, igazgató,
- Eötvös Károly Közpolitikai Intézet – Majtényi László, elnök,
- Európai Roma Jogok Központja Alapítvány (ERRC) – Dorde Jovanovic, elnök,
- Központ a Mentális Sérültek Jogaiért Alapítvány (MDAC) – Oliver Lewis, ügyvezető igazgató,
- Magyar Helsinki Bizottság – Kádár András Kristóf, társelnök,
- Magyar LMBT Szövetség – Sándor Bea ügyvivő,
- Magyar Női Érdekvégyesítő Szövetség – Juhász Borbála, elnök,
- Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogvédő Iroda – Muhi Erika ügyvezető kurátor,
- PATENT Egyesület – Németh Katalin, elnök,
- Társaság a Szabadságjogokért – Szabó Máté Dániel, szakmai igazgató,
- Transparency International Magyarország – Martin József Péter, ügyvezető igazgató